

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 23619
Tarih : 09.01.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5237 sayılı Türk Ceza Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Zeynel ÖZEN
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon		
Esas Komisyon	Adalet	
Tarih:	10 Ocak 2023	Esas No: 2/4827

T B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LİĞİ
0 9 Ocak 2023
No: 1150398

T B M M GENEL EVRAK
0 9 Ocak 2023
No: 1150398

GENEL GEREKÇE

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 299'uncu maddesi şu şekildedir:

"Cumhurbaşkanına hakaret Madde 299-

(1) Cumhurbaşkanına hakaret eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/35 md.) Suçun alenen işlenmesi hâlinde, verilecek ceza altıda biri oranında artırılır.

(3) Bu suçtan dolayı kovuşturma yapılması, Adalet Bakanının iznine bağlıdır."

Söz konusu kanun hükmü Anayasamızın 90'ıncı madde hükümleri çerçevesinde esas alınmaz ve uygulanamaz. Şöyle ki: Anayasa'nın 90. Maddesinin son fıkrasına göre *"usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır."* ve yine Anayasa Mahkemesi'nin 2013/2187 başvuru sayı, 19/12/2013 tarihli kararına göre ise: *"Anayasa'nın 90. Maddesinin beşinci fıkrası uyarınca, sözleşmeler hukuk sistemimizin bir parçası olup kanunlar gibi uygulanma özelliğine sahiptir. Yine aynı fıkra göre, uygulamada bir kanun hükmü ile temel hak ve özgürlüklere ilişkin olan sözleşme hükümleri arasında bir uyuşmazlığın bulunması halinde, sözleşme hükümlerinin esas alınması zorunludur. Bu kural bir zımni ilga kuralı olup, temel hak ve özgürlüklere ilişkin sözleşme hükümleriyle çatışan kanun hükümlerinin uygulanma kabiliyetini ortadan kaldırmaktadır."*

Cumhurbaşkanına hakaret suçunu düzenleyen 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 299. Maddesi ile ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) tüm kararları incelendiğinde Cumhurbaşkanına hakaret suçunun ayrı bir suç olarak görülmesinin mümkün olmadığı, suçun bu haliyle öngörülmesinin ise Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine (AİHS) aykırı olduğu net bir şekilde görülmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin ve Anayasa Mahkemesi kararları ışığında; herhangi bir devlet başkanını o ülkede yaşayan diğer insanlardan daha fazla koruyan tüm ceza hukuku hükümleri Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesine aykırı görülmektedir.

Öte yandan başkanlık sisteminin uygulamaya geçmesi sonrasında Türkiye'de hâlihazırda bir siyasi partinin genel başkanı olarak, herhangi bir tarafsızlığı dahi olmayan bir Cumhurbaşkanı'na hakaret suçlamasıyla TCK 299'uncu maddesi dayanak gösterilerek çok sayıda soruşturma ve kovuşturma yapılmakta, bu yöntem ile Cumhurbaşkanı'nın herhangi bir şekilde eleştirilmesi konusunda caydırıcı bir etki yaratılmaya çalışılmaktadır.

AİHM tarafından açıkça AİHS'e aykırı olduğu saptanan TCK 299. maddesi Anayasanın 90. Maddesi'ne aykırı olduğu halde bu şekilde kullanıldığı sürece hakkında soruşturma ve kovuşturma açılan kişilerin ifade özgürlükleri açıkça ve sistematik bir biçimde ihlal edilmeye devam edecektir. Bu durum ise Türkiye'yi AİHM karşısında zor duruma düşürecek yüklü tazminatlarla karşı karşıya bırakacaktır. Bu hususlar çerçevesinde gerek Uluslararası Sözleşmeler gerekse de Anayasa'ya aykırı olan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 299'uncu maddesinin yürürlükten kaldırılması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesi ve Anayasa'nın 90'ıncı maddesine aykırı olması nedeniyle 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 299'uncu maddesinin yürürlükten kaldırılması için bu kanun teklifi değişikliği talep edilmektedir.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE1 – 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 299'uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.